

Kozmik Dondurma

Canlı tatlı çeken astronomların evrenin derinliklerinde bulduğu kıpırmızı, kocaman bir kule gibi görünen ve dondurmaya benzetilen gök cismine yakından bakmaya ne dersiniz?

Henüz oluşma aşamasındaki bir yıldız, James Webb Uzay Teleskobu'nun kaydettiği bulutsuyu ortaya çıkarıyor. Herbig-Haro 49/50 adı verilen gök cisminin bu "tatlı" görüntüsü, tepe kısmını süsleyen ve kirazi andıran bir gök adayı da içeriyor. Ancak bu birliktelik bir tesadüften ibaret. Gök ada bulutsudan çok daha uzakta olduğu hâlde, teleskobun baktığı açı nedeniyle bulutsunun ucuna iliştirilmiş gibi görünüyor. Her saniye yüzlerce kilometre genişleyen bulutsunun, birkaç bin yıl içinde gök adanın görüldüğü alanı kaplayacağı düşünülüyor.

Oluşumu süren yıldızlar çevreden balıca madde toplar ve bu maddelerin bir kısmını uzaya geri fırlatır. Püskürtülen maddelerin yakınlarındaki gaz ve toz kümeleriyle yüksek hızda çarpışması sonucu ortaya çıkan bulutsu yapılarına Herbig-Haro cismi adı verilir.

Herbig-Haro 49/50 gezegenimizden yaklaşık 625 ışık yılı uzaklıkta, güney yarım küreden gözlenebilen Bukalemun Takımıydı doğruğusunda bulunuyor. Bu mesafe astronomik anlamda "yakın" olarak değerlendirilse dahi insanların uzaklık algısını zorlayacak kadar fazla. Sürat rekorları kıran, Dünya'nın çevresinde saatte 17 tur atabilecek kadar hızlı bir uzay aracının bu gök cismine doğru yola çıktığını hayal edin. Sizce oraya varması ne kadar sürerdi? Yanıt: yaklaşık 1 milyon yıl!

İşğın bir yılda katettiği yola bir ışık yılı denir. Bir uzaklık ölçüsü olan ışık yılı yaklaşık 9,5 trilyon kilometredir.

Herbig-Haro 49/50'nin çevresinde gezinip bulutsuya ve gök adaya yakından bakma fırsatınız olsaydı nasıl bir manzarayla karşılaşırız? Bu sorunun yanıtını merak eden araştırmacılar görüntüleri üç boyutlu hâle getirerek bir video oluşturdu. Karekodu akıllı cihazınıza okutarak videoyu izleyebilirsiniz.

